

Itinerari des Verger a Albarca

Parc natural de la Península de Llevant

**Govern
de les Illes Balears**

Obra Social "la Caixa"

CATALÀ

Itinerari des Verger a Albarca

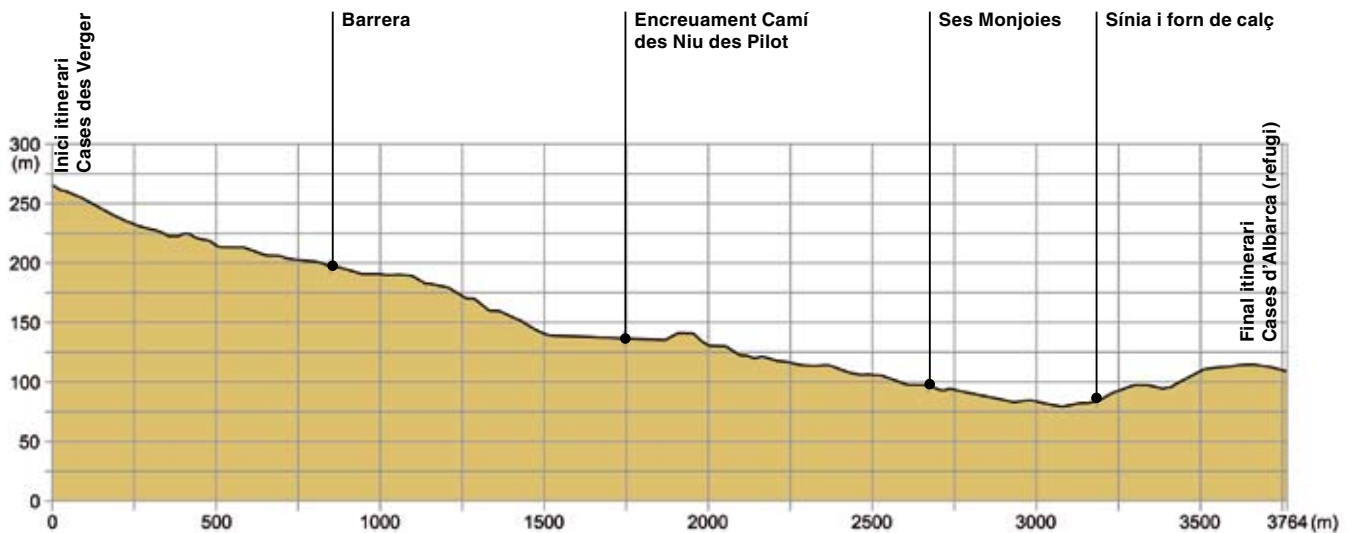
Parc natural de la Península de Llevant

L'itinerari uneix les cases des Verger amb les d'Albarca, travessant la vall des Verger i els olivars de ses Monjoies. El recorregut comença a l'alçada de les cases des Verger, un cop passada la barrera que dóna accés a aquesta finca, ubicada en el coll des Verger (304 m).

Dificultat: baixa

Distància per recórrer: 3,7 quilòmetres

Durada: 50 min (només anada)

Panoràmica del camí d'Albarca (Foto: Marc Gil)

1. La finca des Verger i les cases

Les cases originàries des Verger es construïren el segle XIV. Es componen d'una edificació de dues alçàries amb dependències adossades d'ús agrícola i ramader. La coberta conserva l'estructura tradicional amb bigues de fusta i canyís, tot i que l'estat de conservació del conjunt és dolent. El porxo de carro presenta una portassa amb arc i la coberta amb volta de canó de marès.

L'existència d'aigua a aquesta contrada va permetre aprofitar les marjades per a desenvolupar una zona hortícola. Resten encara alguns arbres fruiters (figueres i ametllers), i llorers.

Els actuals hostes de les cases des Verger són algunes ratapinyades, que s'alimenten de papallones nocturnes, escarabats i altres insectes voladors, i les òlibes (*Tyto alba*), rapinyaires nocturns que s'alimenten d'insectes i rosegadors.

Paral·lelament al camí podem veure un tallafoc obert per les brigades que realitzen tasques de prevenció dels incendis forestals; la pastura dels ramats complementa aquestes actuacions.

Les cases des Verger (Foto: Giorgio Gatti)

2. Aigua i pedra

Sebel·lí (Foto: Carlos Pache)

La font des Verger i l'aigua que es recull en aquesta conca són l'origen del torrent des Niu des Pilot, que recorre la vall, fins a juntar-se amb el torrent des Matzoc.

Fent el camí de baixada, en direcció a Albarca, avançam al costat d'una sèquia per a la distribució de l'aigua entre els conreus de les marjades.

Des d'aquí gaudim d'una panoràmica de les marjades, que permeten aprofitar al màxim el sòl per als usos agrícoles, frenen els processos erosius i contribueixen a la regulació del règim hidràulic.

La construcció de marges, parets, fonts i canalitzacions comporta la creació d'hàbitats que colonitzen espècies com els invertebrats, que troben dins els murs de pedra un ambient amb condicions estables, a resguard dels depredadors.

Marjades des Verger (Foto: Álvaro Román)

Entre els vertebrats que cerquen aliment i refugi als forats, trobem rèptils com el dragó (*Tarentola mauretana*) i mamífers com el ratolí de rostoll (*Apodemus sylvaticus*) i el mostel (*Mustela nivalis*). Quant a les aus, amb un poc de sort podrem veure, si més no escoltar, el sebel·lí (*Burhinus oedicephalus*).

3. La pica i els seus habitants

Uns centenars de metres més avall de les cases, trobam un safareig petit que permet beure al ramat de la finca i serveix a més d'hàbitat per a moltes plantes, com el peu de Crist (*Potentilla reptans*), l'api de sèquia (*Apium nodiflorum*), la falzia (*Adiantum capillus-veneris*), molses i algues. Entre els animals, n'hi ha molts que viuen almenys part del seu cicle dins l'aigua, com els crustacis, els mol·luscs i els insectes.

Les granotes (*Pelophylax perezi*) troben a la bassa un ambient idoni per a la reproducció entre les algues, mentre que la serp d'aigua (*Natrix maura*) s'hi amaga per a caçar-les.

A l'estiu, quan l'aigua escasseja, el safareig es converteix en un centre de vida. Les fonts, safarejos i basses del Parc es netegen regularment per a mantenir-los en condicions adequades. El seu abandonament suposaria la desaparició d'aquest petit ecosistema.

Serp d'aigua (Foto: Álvaro Román)

4. Ses Murades

A mà dreta, l'impressionant conjunt de penya-segats que conformen ses Murades tanca la vall des Verger. Darrera d'aquesta barrera natural s'obre el coll d'Albarca, que conforma l'accés a la finca des d'Artà.

Els espadats es troben colonitzats per un tipus de flora rupícola sovint endèmica. Hi predominen les plantes llenyoses en forma de coixinets, com el lletsó de penyal (*Crepis triasii*) i la maçanella (*Helichrysum ambiguum*).

Els penyals també són emprats per algunes espècies molt valuoses d'aus com a lloc de reproducció. És el cas de la pàssera (*Monticola solitarius*), que viu a les zones rocoses de la costa i a les muntanyes, l'esparver (*Hieraaetus pennatus*), una petita àguila que compta amb una de les poblacions més importants de Mallorca a les muntanyes d'Artà, i el falcó pelegrí (*Falco peregrinus*), que caça sempre en l'aire aprofitant l'enorme acceleració dels seus picats.

La presència d'aquests i d'altres rapinyaires, com la moixeta voltонера (*Neophron percnopterus*) i la milana (*Milvus milvus*), fan que el Parc natural de la Península de Llevant tengui un elevat interès faunístic.

Esparver o àguila calçada (Foto: Carlos Pache)

5. El coll de sa Barrereta

Quan acabam el descens per la vall, abans d'iniciar la pujada al coll de sa Barrereta, trobam un pinar on s'executen diverses tasques encaminades a prevenir plagues forestals.

Passat el pinar, val la pena gaudir de les magnífiques vistes: la vall des Verger, per on hem arribat, protegida per ses Murades i el puig des Corb, l'olivar d'Albarca, les cases de sa Cova, el puig de s'Àguila al fons a la dreta i el puig des Telègraf amb la talaia de Son Jaumell a l'esquerra.

Entre els ocells que podem sentir als pinars hi ha el trencapinyons (*Loxia curvirostra*), el pinsà (*Fringilla coelebs*), el verderol (*Carduelis chloris*), l'ull de bou (*Phylloscopus collybita*), el formiguer (*Jynx torquilla*), la cega (*Scolopax rusticola*) i el tudó (*Columba palumbus*).

Sols durant l'hivern hi podem veure el ropit (*Erithacus rubecula*) i el xàtxero blanc (*Motacilla alba*), molt freqüent als conreus i als camins. A les voreres dels camins hi observarem plantes ruderals com la carxofera borda o card de formatjar (*Cynara cardunculus*), les flors del qual s'empraven tradicionalment en l'elaboració del formatge.

A l'alçada del torrent, que es junta varies vegades amb el camí que seguim, observam estepes, garballons, lletreres i coixinets que apareixen sobre els afloraments de roca.

Xàtxero blanc (Foto: Sebastià Torrens)

6. L'olivar i les cases d'Albarca

Olivera centenària (Foto: Gerard Bravo)

Seguint la nostra ruta travessam l'olivar de ses Monjoies i una zona d'alzinar fins arribar a l'encreuament amb el camí procedent de Son Puça. Penjades de les oliveres hi ha trampes de fosfat per a prevenir la plaga de la mosca de l'olivera.

A partir de les olives que es cullen a Albarca s'elabora oli d'oliva de producció ecològica, molt apreciat. Les olives es premsen fora de les finques, si bé resta encara en bon estat de conservació la tafona d'Albarca adossada a la part posterior de la casa dels amos.

La tafona d'Albarca (Foto: Giorgio Gatti)

Cases d'Albarca, inclouen la casa dels amos i el refugi de s'Alzina (Foto: Antoni Mira)

En arribar a l'encreuament senyalitzat agafam el camí de la dreta, que en molt pocs minuts ens du a Albarca. Just abans d'arribar a les cases veurem uns sestadors i tot seguit, a mà dreta, el safareig.

Les cases d'Albarca, originàries del segle XIII, són dues edificacions (casa dels amos i casa dels senyors) unides per dos arcs carpanells (canals d'aigua). Les cobertes, de teula àrab, tenen dos aiguavessos. Hi ha varies dependències separades: graners, païsses, solls, menjadores i un llenyer. Rere les cases d'Albarca s'han trobat restes ceràmiques de l'època medieval, tant d'origen islàmic com cristià.

La casa dels senyors, o casa de s'Alzina, és avui un refugi de muntanya gestionat pel Govern de les Illes Balears.

LÍMIT DEL PARC NATURAL

T. M. ARTÀ

